

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การแข่งขันอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นทั่วโลก และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ธุรกิจต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีทาง การทำงาน และการบริหารงาน เพื่อความสำเร็จ และการอยู่รอด ให้เกิดขึ้นในระยะยาว ธุรกิจต้องพัฒนา และผลิตสินค้า หรือบริการใหม่ออกสู่ตลาด พร้อมทั้งต้องมีการปรับเปลี่ยน ภายในธุรกิจ โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพขั้นตอน การดำเนินงาน หรือวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่มีคุณค่า (Anne Cummings and Greg R. Oldham, 2003) นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ มักจะมีลักษณะนิสัยที่ใส่ใจ และไวต่อปัญหา มีความอยากรู้อยากเห็นมีความคิดหลากหลายมิติ ไม่ยึดติดในรูปแบบเดิม ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่น มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ๆ หรือวิธีการที่แปลกใหม่ เปิดใจต่อประสบการณ์ใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะบุคลิกที่มีความสอดคล้องกับเจ็ดลักษณะนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ สตีเฟน โควี (Stephen Covey) (พรศิริ พิพัฒน์พานิช, 2550)

จากการศึกษาของ Stephen R. Covey เรื่องเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ซึ่งประกอบด้วยอุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน (Be Proactive) อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วย จุดหมายในใจ (Begin with the End in Mind) อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ (Put First Things First) อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ (Think Win/Win) อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจเรา (Seek First to Understand, Then to be Understood) อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง (Synergize) และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw) พบว่าอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ เป็นหลักการพื้นฐานในการเปลี่ยนทัศนคติ และ พฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากภายในสู่ภายนอก มิใช่แค่สร้างบุคลิกภาพ เพียงภายนอก เนื่องจากความคิดจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติเป็นนิจก็จะกลายเป็นอุปนิสัย และจะกลายเป็นคุณลักษณะในที่สุด ทั้งนี้คุณลักษณะที่ดีของบุคคลนั้นจะนำมาซึ่งประโยชน์ใน ระยะยาว นำไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่แท้จริงทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่ง หลักการนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในวงการธุรกิจ การศึกษา และจิตวิทยา (Covey, 2004)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการจัดอันดับให้เป็น 1 ใน 200 มหาวิทยาลัย ที่ดีที่สุดในเอเชีย และจากการจัดอันดับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อยู่ในอันดับที่ 3 ของประเทศจากข้อมูลดังกล่าว จัดได้ว่า

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแหล่งผลิตทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (QS Quacquarelli Symonds Limited, 2010) โดยคณะกรรมการธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือหน่วยงานหนึ่งที่ผลักดันให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก้าวขึ้นสู่การเป็น 1 ใน 200 มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยในปี พ.ศ.2535 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้พิจารณาเห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเพื่อเป็นแหล่งผลิตบุคลากรด้านบริหารธุรกิจทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน จึงได้จัดตั้งคณะบริหารธุรกิจขึ้น โดยพัฒนาสถานะจากภาควิชาบัญชีและบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ เพื่อจัดการเรียนการสอนใน 4 ภาควิชา ประกอบด้วย ภาควิชาการเงินและการธนาคาร ภาควิชา การจัดการ ภาควิชาการตลาด และภาควิชาการบัญชี ในปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนใน 3 หลักสูตร คือหลักสูตรปริญญาตรี มี 2 แผนการศึกษา คือแผนการศึกษา ภาคปกติ และภาคพิเศษ มีนักศึกษาจำนวน 1,636 คน หลักสูตร ปริญญาโท มีนักศึกษาจำนวน 873 คน และหลักสูตรปริญญาเอก มีนักศึกษาจำนวน 9 คน

ทั้งนี้ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกเหนือจะได้รับการพัฒนาคุณภาพทางด้านวิชาการ ยังได้รับการอบรมในด้านจริยธรรม คุณธรรม ความสามารถในการปรับตัว การแยกแยะและไตร่ตรองทางจริยธรรม รวมถึงความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของบัณฑิตที่องค์กรพึงประสงค์ เพราะในการทำงานนั้นหากมีคุณภาพที่ดี มีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะส่งผลให้องค์กรมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการแข่งขัน และการพัฒนาตลอดจนส่งผลถึงความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, 2548) และเหตุผลในการเลือกนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 แผนการศึกษาภาคปกติ และภาคพิเศษ เนื่องจากนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจเป็นผู้ที่มีโอกาสจะพัฒนา สร้างความมั่นคง และผลักดันในภาคธุรกิจของประเทศ ทำให้ประเทศมีความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจได้ด้วยศักยภาพทางด้านความคิด และการตัดสินใจในการทำงานของนักบริหาร ซึ่งนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ อาจเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานด้านดังกล่าว ดังนั้นหากนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีอุปนิสัย 7 ประการสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพคือ อุปนิสัยที่ 1 เป็นฝ่ายเริ่มทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความแตกต่าง และอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ หากปฏิบัติได้ทั้ง 7 ประการย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการทำงาน และทำให้อุปนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน หรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเพื่อความเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นเลิศอย่างแท้จริง นักศึกษาจึงควรได้รับการปลูกฝัง และพัฒนาอุปนิสัย

เจ็ดประการสำหรับผู้มีประสิทธิผลยิ่ง ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการวัดระดับอุปนิสัยเจ็ดประการสำหรับผู้มีประสิทธิผลยิ่งของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าอยู่ในระดับใด

จะเห็นได้ว่านอกจากความรู้ทางวิชาการแล้ว นักศึกษาควรได้รับการปลูกฝังหรือพัฒนาอุปนิสัยเพื่อให้เป็นคนที่มีประสิทธิผลยิ่ง โดยอุปนิสัยดังกล่าวจะส่งผลให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตที่หน่วยงานต่างๆ ต้องการ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการวัดระดับเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์การที่มีภารกิจด้านการเรียนการสอนด้านการบัญชีและบริหารธุรกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ในการพัฒนาอุปนิสัยเจ็ดประการเพื่อพัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลยิ่งต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของคณะบริหารธุรกิจที่มุ่งมั่นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในระดับมาตรฐานสากล ใฝ่รู้ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความพอเพียง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นที่พึ่งพาทางปัญญาในด้านบริหารธุรกิจแก่สังคม ประเทศ และภูมิภาค (คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553: ออนไลน์) นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับองค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักศึกษาและผู้สนใจที่จะนำข้อมูลเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการสร้าง 7 อุปนิสัยได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey
2. ทำให้ทราบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา
3. เพื่อให้นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระดับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ อันนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

นิยามศัพท์

อุปนิสัย หมายถึง จุดตัดของความรู้ ทักษะ และความปรารถนา (Covey, 2004)

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ หมายถึง อุปนิสัยพื้นฐานของหลักเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ซึ่งแสดงถึงอารมณ์ และความรู้สึกรู้สึกต่อตนเอง และผู้อื่น

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต หมายถึง อุปนิสัยพื้นฐานของหลักเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง แสดงถึงความสมดุลในชีวิต และการทำงาน

เจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง หมายถึง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ตามหลักการของ Covey (2004) ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือ การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือ การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือ การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 4 คือ การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือ การเข้าใจคนอื่น ก่อนให้คนอื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 คือ การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 คือ การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว หมายถึง กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชนะใจตนเอง ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ และอุปนิสัยที่ 7 การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม หมายถึง กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชนะใจผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่น ก่อนให้ผู้อื่นเข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 การกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แผนการศึกษาภาคปกติ และภาคพิเศษ